

Nr 76

Av herr **Senander m. fl.**, *angående samordningen av frågan om statstjänstemännens löner med övriga arbetstagares löneförmåner.*

Det har väckt den allra starkaste förbittring bland statstjänstemännen att de i årets lönerörelse inordnats under den s. k. samordningspolitiken. I första hand innebär detta att de än en gång sättes i efterhand beträffande de berättigade krav på en förbättring av lönerna, som de på grund av eftersläpningen i förhållande till den allmänna inkomst- och produktionsutvecklingen har full rätt att påfordra.

Men dessutom innebär samordningen att Svenska arbetsgivareföreningen nu tillåtits öva inflytande på lönesättningen för statens tjänstemän, ett inflytande som ur alla synpunkter är förkastligt. Staten är som bekant inte medlem av Svenska arbetsgivareföreningen. Men i trots härav träder denna organisation fram som förhandlande part även i frågor som enbart berör statens egna tjänstemän.

Förbittringen bland tjänstemännen är berättigad. De hade väntat sig att deras efterhandsställning i lönepolitiskt avseende äntligen skulle kunna bringas att upphöra. Det stora flertalet av de lägre tjänstemännen befinner sig i en löneställning, som inte medger en anständig försörjning för dem och deras familjer. Ordinarie stationskarlar, brevbärare, tullvakter och andra betydande grupper uppbär slutlöner som allt efter ortsgupperingen varierar mellan 750 och 852 kronor i månaden.

Även de lägre befattningshavare, som placerats något högre på löneskalan, såsom lokförare m. fl., har en med hänsyn till deras kvalifikationer och ansvar låg avlönning. Jämför man de lägre lönegradernas befattningshavare över huvud taget med löntagare med likartade uppgifter på den privata arbetsmarknaden, så ligger de förra i ett avsevärt sämre löneläge. Eftersläpningen i förhållande till den allmänna löneutvecklingen de senare åren är betydande. Säkerligen belöper sig denna i förhållande till ökningen av industriarbetarnas löner till minst 20 procent.

Kravet från statstjänarna är, att de kompenseras fullt ut för under år 1955 inträffade prisstegringar och därjämte erhåller andel i det ökade produktionsresultatet. Som absolut minimum bör fastställas en ökning av lönerna för de lägregradsanställda tjänstemännen med 10 procent, varvid dock en större procent bör tillkomma de lägst avlönade.

Skall emellertid samordningslinjen gälla även för statstjänarna, så synes utsikterna osäkra för att nå ett dylikt resultat. Riksdag och regering bör

emellertid enligt vår mening ingripa i syfte att förhindra en lösning enligt samordningslinjen. Staten måste äntligen tillse att dess anställda beredes sådana löner att de medger en acceptabel levnadsstandard. Som det nu är, tvingas tjänstemännen att i stor utsträckning utföra arbete på fritid, ett förhållande som till och med statsrevisorerna funnit sig föranlåtna att påtala. Tyvärr har de icke samtidigt angivit orsaken, nämligen att staten genom sin restriktiva lönepolitik tvingar statstjänstemännen att offra värdefull fritid för att uppnå en acceptabel levnadsstandard.

Frågan om inordnandet av statstjänarnas lönefrågor under samordningspolitiken har också andra aspekter. Det måste anses som högst oformligt att en privat arbetsgivareorganisation som Svenska arbetsgivareföreningen skall öva inflytande på lönesättningen för statens tjänstemän. Ett sådant inflytande måste betecknas som obehörigt, och det kan ifrågasättas, om det ens kan förenas med grundlagens anda. Det innebär att riksdagens bestämmanderätt i frågan blir illusorisk. En uppgörelse enligt samordningslinjen ställer nämligen i viss mån riksdagen inför ett fullbordat faktum.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening ge till känna, att den icke accepterar den s. k. **samordningslinjen** för statstjänstemännens del och därför kommer att oberoende av dess resultat pröva frågan om statstjänstemännens löner.

Stockholm i januari 1956

Knut Senander

H. Hagberg

Helmer Holmberg

Gustav Johansson